

16. letno poročilo o delovanju »Katol. podp. društva«, naj bi se posebno sedaj izkazali požrtvovalne ter poslane jim srečke rešili ali pa tudi med druge razpečali. — Koliko je bilo dohodkov v pretečenem letu z vplačanimi srečkami vred, in kako so se s temi milodari pokrivali stroški na petrazredni zares ozorni šoli pod vodstvom čč. šolskih sester, katero šolo je obiskovalo 445 deklic, med katerimi je bilo veliko revnih in podpore potrebnih, kaže udom poslano poročilo. Sklepno račun: Stroški: Nagrada č. g. katehetu in čč. šolskim sestram fl. 1350.70. Kurjava (drva in premog) fl. 264.34. Mizarska, zidarska, ključarska, kleparska itd. dela in popravila fl. 231.63. Zavarovalnina fl. 3.94. Razne knjige, tiskovine in šol. potrebščine fl. 82.63. Hišni davek fl. 4.65. Koleki, znamke, poština fl. 25.30. Prispevek k božičnici fl. 75.—. Razne malenkosti fl. 38.77. Sol, špeh, kruh, krompir, moka, riž, kava, sveče fl. 183.04. Sestram in pevcem kot nagrada pri igranju fl. 68.63. Dovažanje in žaganje stavbenega lesa fl. 69.65. Železnina, šipe fl. 11.65. Sukno za božično obleko fl. 259.85. Krojač, čevljar, šivilja fl. 177.90. Za pobiranje doneskov in raznašanje vabil fl. 12.—. Skupaj fl. 2859.68. Pregled računa za leta 1896. Dohodkov: fl. 2530.99. Stroškov: fl. 2859.68. Primanjkljaja: fl. 328.69. Primanjkljaja za leto 1895: fl. 1422.55. Primanjkljaja za leto 1896: fl. 328.69. Skupnega primanjkljaja: fl. 1751.24. Premoženje društva. 7 obligacij nominalne vrednosti fl. 700.—. 1 obligacija nominalne vrednosti fl. 2000.—. Od razprodanih srečk je naloženega denarja pri celjski posojilnici fl. 2775.62. — Odbor: Fr. Ogradi, inf. opat in mestni župnik, načelnik. Iv. Krušič, c. kr. šol. svet., kn. šk. duh. svet., prof. v p., načelnikov namestnik. Anton Rančigaj, mestni vikar, denarničar. Jož. Potovšek, katehet, tajnik. Ferd. Golob, Fr. Kmecl, Fr. Lipovsek, Iv. Rebek, dr. Jos. Serneo, K. Šah, dr. Jos. Vrečko, odborniki. Pregledovalci računov: Iv. Krančič s. r., mestni kaplan. Fr. Lončar s. r., tajnik posojilnice. And. Perc s. r., notarski koncipijent.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar se vrnejo jutri iz Budapešte na Dunaj. Daj Bog, da presvetli vladar sami razvozljajo sedaj toli zmešano politično štenjo na korist avstrijskih narodov, tudi nas ubogih Slovencev! — Danes teden je bil shod cesarskih uradnikov, ki so zahtevali, naj se jim prej ko slej zviša plača. Odkod pa se naj vzame denar? Kmet in obrtnik imata popolnoma prazne žepe.

Štajarsko. V graškem mestnem svetu se je osnoval krščansko-socijalni klub, ki šteje 7 udov. — Graška trgovska in obrtna kámara se naj razdeli v srednje- in spodnje-štajarsko. V zadnji bodo pač Slovenci morali imeti večino.

Koroško. Prevaljsko katol. delavsko društvo je imelo minolo nedeljo glavno letno zborovanje. — Celovski nemški velmožje tuhtajo, kako bi se več tujcev privabili na Vrbsko jezero, na misel pa jim ne pride pomanjkanje stanovanj za celovške delavske družine.

Kranjsko. Vse pošte v litijskem okraju imajo slov.-nemške pečate, le v Šmartnu pri Litiji še ima nemškega. — Deželni inženir Hraske je imenovan profesorjem na praški tehniki.

Primorsko. Trgovska in obrtna zadruga v Gorici začne poslovati dne 1. novembra. — Železniška zveza Červinjana s postajo St. Giorgio di Nogaro se je

ono nedeljo otvorila. — V Istri so sedaj že uvedene šolske takse, kojih drugod nikjer ni. Ubogo ljudstvo!

Hrvaško. V soboto je minolo 50 let, kar je bil hrvaški jezik proglašen za uradni jezik. — V občini Virje je prepovedano ženskam govoriti o volitvah. No, ban Hedervary je postal že smešen!

Ogersko. V Budapešti je zopet za nadžupana izvoljen Markus. — Državni zbor je vsprejel začasno pogodbo z Avstrijo ter prekinil svoje delovanje do dne 3. novembra. — Opat Molnar, predsednik ljudske stranke, je imenovan papeževim hišnim prelatom.

Vnanje države.

Rim. Dne 18. okt. je bil pri sv. očetu v avdijenci zagrebski nadškof Posilović. — Papežev list »Osservatore Romano« priporoča francoskim katoličanom, naj se vsi sprijaznijo z republiko in skupno udeležijo prihod. volitev.

Italijansko. Rudinijevo ministerstvo se zopet maje. Rudini pa se hoče rešiti s tem, da bojša name-rava imenovati pravosodnim ministrom Zanardellija, predsednika poslanske zbornice, ki je framacin in hud sovražnik katol. cerkve.

Francosko. Več imenitnih politikov je zadnji čas priredilo volilske shode, kjer so med drugim naglašali, naj se poostri opravielnik državnega zbora, da se kolikor toliko onemogoči rogoviljenje nekaterih poslancev. In vendar je že zdaj ta opravielnik ostrejši od avstrijskega.

Angleško. Govori se o preosnovah pri vojaštvu. Za črno vojsko se uvede splošna vojaška dolžnost, stalna vojska pa bode obstala še iz prostovoljcev, ker večina te vojske mora biti v Indiji in po naselbinah.

Nemško. Na Bavarskem hočejo uvesti splošno volilno pravico tudi za deželni zbor. — V Berlinu bode sredi meseca novembra velik shod na korist avstrijskim Nemcem. To pa je že skrajna nesramnost!

Rusko. Carja je v Darmstadtu obiskal nemški cesar Viljem, ali badenskega velikega vojvodo pa car ni hotel vsprejeti. Mora že imeti svoje uzroke.

Srbsko. Novo ministerstvo je sestavil Vladan Gorgjevič, sicer velik prijatelj Avstrije, ali dolgo gotovo ne bo imel v rokah vladnih vajeti, ker je njegovo ministerstvo sestavljeno iz liberalcev in naprednjakov, dočim imajo radikali v deželi večino.

Kreta. Guvernér na tem otoku postane luksenburški polkovnik Schäffer. Nemškega guvernerja pa sta se branili posebno Francija in Anglija. Prav tako! Čemu bi lačni Nemci povsod morali zraven biti?

Špansko. Dasi je general Blanco že na Kubi, vendar še ondi vedno traja punt. Blanku to dela težave, ker se mu general Weyler nerad umakne, in Weyler si je na Kubi med Španci pridobil mnogo prijateljev. Med tem pa so se tudi poostrele razmere med Špansko in severoameriškimi Zedinjenimi državami.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Hercegovine.

V Mostaru, avg. 1897.

Nekoliko utrujen izstopim v Mostaru iz železniškega voza — kar zagledam na postaji znanca Štajarca — prijetno iznenadenje; zdaj sem se pa tudi že v Mostaru čutil domačega. Prva skrb za popotnika, ki pride proti večeru v kako mesto, je, kam pa bom nocoj položil svojo trudno glavo; mi otroci 19. stoletja smo bolj mehkužni in občutljivi, kakor je bil oče Jakob,

ki je na begu pred svojim bratom zunaj v puščavi se ulegel tja na zemljo, si djal kamen pod glavo, pa pri tem tako sladko spal, da so se ga celo angeli veselili.

Prva pot v Mostaru je bila proti hotelu »Narenta«, največje poslopje v mestu; dasiravno sem se že bil prejšnji dan brzojavno oglašil za prenočišče, bile so že vse sobe — gotovo 200 — s tujci prenapolnjene. Kam pa zdaj? Tu v Mostaru ni, kakor pri nas doma, kjer se postrešček na kolodvorih skoraj trgajo za popotnika, ter bi bilo komaj, ako bi hotel vsakemu ustreči, da bi vsako uro šel v drug hotel spat. — Po dolgem tavanju se nam posreči najti »Hotel kronprince Rudolf« — tu bo menda kaj; res ena soba je še prazna, dobra bo za par ur. Dohod je sicer zelo priprost, po lesenih stopnicah enkrat gor in zopet dol; je res čuda, da še nimajo zavarovalnic, kakor sedaj pri nekaterih železnicah, pri katerih plačaš za en teden, pa ti dajo, ako se ponesrečiš, da si mrtev, ne vem že, koliko tisoč kron.

Kaj pa z večerjo? Na tihem si boš mislil, to je pravi popotnik, vedno le vpraša: »Kaj z večerjo, kako vino itd.« Se pač vidi, da še nisi veliko potoval, sicer bi vedel, da je popotnik kakor mlin, vedno v njega vsipavlejo, pa nima nikdar dovolj. Morebiti si pa le radoveden zvedeti, kaj tujcu v Mostaru na večer najbolj ugaja. Hrana je, kakor pri nas, pa vino je malo drugačno, kakor raste v naših krajih, kjer bi bilo komaj, da bi se po noči vsako uro na drugo stran obrnil, da kapljice želodca ne prejejo. O bosenski kavi sem že marsikaj slišal, ker me pa v Serajevu tudi niso povabili v svoj »kasino«, sem sklenil, preden se od teh krajev poslovim, si jo sam kupiti; kar me gospodinja opozori, ali se ne bi hotel potruditi v turški »Café Luft«; čuden naslov! Ker pa nisem bil sam, ampak v družbi dveh prijateljev, se tudi turškega »kafelufta« nisem ustrašil. Ni bilo treba daleč hoditi, vendar koliko presenečenje!

Predstavjal sem si ta »Café Luft« lepo, zračno kavarno, električno razsvetljeno, v vsakem kotu gibčnega natakarja s črnim frakom; si predstavljal, kako bodo mi priskočili, da mi odvzame eden klobuk, drug dežnik, tretji površnik, kakor se že tujcu godi, ako pride na potu v kako dolgočasno kavarno; pa motil sem se, pred sabo zagledam črno, zakajeno streho na štirih stebrih, nobenega zida, nobene preproge, par iz desek zbitih miz, okrog umazane klopi, na katerih so sedeli Turki, vidno srečni pri svoji kavi, v kotu je čepel star Turek, ter pri majhnem ognjišču kuhal kavo. Gostje se nam spoštljivo umaknejo, oveseljeni, da se ne sramujemo njih družbe. Zdaj začne stari Turek tudi za nas pripravljati kavo, za 10 kr. meni, bo za vse dovolj. V eno posodo dene par grudic sladkorja, primeša malo zmlete kave, jo polije z vročo vodo, prelije celo zmes v drugo posodo, in naša kava je že bila pripravljena.

Preden se pa ohladi, se še malo pomenimo, kakor stare »kafé sestre« pri svoji južini. Govoril je mož lepo bosenski, nam priznal, da ima premoženja kakih sto tisoč goldinarjev, katere sem mu iz srca privoščil, ako mora vsako noč do petih zjutraj čakati na svoje goste. Preden se poslovim, me še radovedno vpraša, ali nisem iz Češkega; namesto da bi mu bil dolgo razjasnjeval, od kod da sem, sem si mislil, imaš prav, če nisem jaz iz Češkega prišel, so pa moji pradedi. Tako sva se ločila, morda se nikoli več ne vidiva.

Smešnica. V neki družbi je bil razgovor o močnem vinu. Neki možiček z rudečim nosom, ki se ga je včasih rad precej nasrkal, reče: »Kaj, to vino, pravite da je močno? Sinoči, ko sem se ga nekoliko napil, je z menoj vred v cestni jarek padlo«.

Razne stvari.

Domače. (Obletnica škofovega posvečenja.) Dne 27. oktobra je minolo 8 let, kar so bili naš milostivi nadpastir Mihael v Solnogradu v škofa posvečeni. Zato so ta dan, zjutraj ob 8. uri peli v stolni cerkvi preč. gosp. stolni dekan L. Herg slovesno sv. mašo.

(Ptujskim prostom) so presvetli cesar z odlokom dne 12. oktobra imenovali preč. gosp. Jožefa Fleck-a, dekana v Jarenini. Častitamo! Na mnogaja leta!

(Novo šolo), ki je stala 12 tisoč gld., pa je samo dvorazrednica, je včeraj zjutraj v Zitarovi vasi blagoslovil č. gosp. Filip Vihar, župnik pri Sv. Martinu pod Vurbergom.

(Važno interpelacijo) so stavili v državnem zboru dne 19. oktobra č. g. Jož. Zičkar in tovariši do pravosodnega ministra zastran novoimenovanih sodnikov v okrožju graškega nadsodišča, ter zahtevali, naj minister nato gleda, da bodo sodniki s slovenskimi strankami v besedi in pismu občevali slovenski.

(Novi katekizem) se ne dobiva v tiskarni sv. Cirila, ampak samo po bukvarnah. Le v tej tiskarni tiskane knjige se smejo tukaj prodajati.

(V »Slovenskem listu«) je v št. 59. dne 23. okt. nekdo z Dunaja poročal, da je neki slovenski list v Mariboru pisal: Slovenci s svojimi zahtevami se lahko čakamo. To ni res, ampak dotični članek je prinesla nemški pisana »Südost. Post«. Torej le natanko!

(Toča koncem oktobra.) Dne 20. oktobra je popoldne toča hudo klestila pri Konjicah. Dobro, da je bila trgategv po vinogradih že večinoma dokončana.

(Na praznik posvečevanja vseh cerkev.) so kmetje Kraut, Šlik in Mulec, doma iz župnije Sv. Marjete ob Pesnici, mimo farne cerkve Sv. Petra ravno, ko je bilo pozno sv. opravilo, vozili mošt hrastovske grajščine v Maribor. To je grdo pohujšanje, ki ga s tem očitno in najodločneje moramo grajati.

(Vojniškim nemčurjem) je tako greben zrastle, da so se drznili »frankfurterco« pri novi stavbi nemške šole razobesiti. Okrajni solski svet celjski jim je pa ta greben pristrigel. V soboto so morali smreko z banderom vred odstraniti. Tako je prav!

(V Vojniku) so postavili novo župnijsko cerkev. V nedeljo, dne 7. novembra se bo v njej prvokrat maševalo v veliko veselje vseh župljanov.

(Potres) je bil v nedeljo, dne 24. oktobra, ob pol 10. uri zvečer na Vranskem; proti jutru pa se je čutil drugi, manjši sunljaj.

(Novo državno poslopje) za vse urade na Vranskem pride drugi teden pod streko; delo vodi veliki celjski Nemec Lindauer, ter bo stalo suhih 32.000 fl.

(Duhovniške spremembe.) Umrl je nagloma č. g. Matija Fideršek, župnik v Št. Florijanu v Doliču, v 60. letu svoje dobe. Pogreb bode jutri ob 10. uri. Naj v miru počiva! — Premešeni so č. gg. kaplani: Janez Čemažar od Sv. Lenarta v Slov. gor. v Reichenburg, Anton Kovačič od Sv. Jurija ob Ščavnici k Mali Nedelji, Gašpar Zrnko iz Reichenburga k Sv. Lenartu v Slov. gor. in Alojz Vojsk kot provizor k Spodnji Sv. Kungoti.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru sta darovala č. g. Jernej Pernat, kaplan v Št. Ilju pod Turjakom, 5 gld. in č. g. Fr. Bratkovič, kaplan v Rogatecu, 2 gld. Bog plati!

(Kmetijska zadruga.) G. Ivan Kač je sestavil pravila »Kmetijske zadruge, vpisane zadruge z omenjenim poročtvom za Spodnji Štajar v Žalcu«. Osnovno zborovanje tega društva bode prihodnjo nedeljo, dne 31. oktobra, popoldne ob 3. uri v Žalcu, v gostilnici g.